

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. Vtrum mors, morbi, & cæteræ aliæ miseræ corporales, sint effectus peccati originalis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

sentiat remorsum conscientiae, quando quid in-
honestum operatur.

Hinc sequitur quod in ipsis etiam damnatis
maneat naturalis haec ad bonum honestum incli-
natio, quamvis ex defectu divini auxilij nun-
quam in actum reduci possit, ut docet S. Tho-
mas hic art. 2. ad 3. Talis enim inclinatio, ut di-
cebamus, quaedam est creaturae rationalis & in-
tellectualis proprietates, quae ipsam necessitati
consequitur, divinaeque imaginis radius, qui
gehennae igne comburi potest, sed non exuri, ut

Serm. 1
de an-
nunt.

eleganter declarat D. Bernardus his verbis: *Ad
imaginem & similitudinem factus est homo: ima-
go in libertate, similitudo in virtutibus. Similitu-
do quidem perit: veruntamen in imagine per-
transit homo. Imago siquidem in gehenna ipsa vi-
poterit, non exuri; ardere, sed non deleri. Haec
unica inconsutilis non scinditur, & quocumque
pervenerit anima, ibi erit.*

9.

Potest etiam suaderi conclusio hac ratione,
quam in eodem articulo insinuat S. Doctor. Li-
cet quando aliqua inclinatio minuitur intrinsecè
& ex parte subjecti, possit totaliter corrumpi,
quia cum ejus entitas sit limitata, oportet quod
per continuam subtractionem partium aliquota-
rum tandem tota destruat; secus tamen quan-
do minuitur solum extrinsecè, & propter impe-
dimenta quae continuò superveniunt, quia nul-
lum ex his impedimentis auferat aliquid entitatis:
Sed inclinatio naturalis hominis ad bonum non
minuitur per peccatum primo, sed secundo mo-
do, ut praecedenti conclusione ostensum est: Er-
go per illud non potest totaliter destrui.

Argumenta, quae contra has conclusiones fie-
ri solent, nullius sunt roboris, & ex principiis
statutis facile dilui possunt: ideòque praetermit-
tuntur.

ARTICVLVS II.

*Utrum mors, morbi, & caetera alia miseriae
corporales, sint effectus peccati
originalis?*

10.

RATIO dubitandi est primò: Quia mors est
homini naturalis; provenit enim ex condi-
tione materiae appetentis alias formas, & hoc ap-
petitu formae habitae insidiantis; unde homini
conveniret in statu purae naturae, in quo nullum
praecessisset peccatum: Sed quod naturaliter ho-
mini convenit, non est effectus vel poena pecca-
ti: Ergo nec mors.

Secundò: Sublatà causà tollitur effectus: At
sublato penitus per baptismum originali pecca-
to, adhuc remanent in homine moriendi neces-
sitas, morbi, & alia miseriae corporales: Ergo
illa non sunt effectus aut poenae originalis pecca-
ti, sed conditiones naturales humanae naturae,
quae in ea esse non desinissent, etiam si Adamus non
peccasset.

Tertiò: Causa aequalis aequalem producit effe-
ctum: Sed culpa originalis est aequalis in omni-
bus Adae posteris, & tamen morbi & caetera mi-
seriae corporales in ipsis non sunt aequales, ut ex-
perientia constat: Ergo illa non sunt effectus
originalis peccati. His tamen non obstantibus.

11.

Dico, mortem, & alias erumnas quas patimur
in hac vita, esse effectus seu poenae originalis
peccati. Ita docent omnes Catholici cum D.

Thoma hic art. 5. contra Pelagianos, qui ut re-
ferunt Augustinus lib. de haeresi, cap. 8. & Al-
phonfus à Castro lib. 2. adversus haereses, ver-
bo *Adam*, haeresi 4. assererebant Adamum mor-
tuum fuisse non in poenam peccati, sed ex ne-
cessitate naturae. His adjungit Sixtus Senensis lib.
5. bibliothecae sanctae, annot. 36. & 52. Augusti-
num Chisami Episcopum, sententem peccatum
Adae non intulisse homini corporis mortem, sed
animi duntaxat; & Josephum lib. 1. antiquit.
docentem primorum parentum delictum non in-
tulisse illis necessitatem moriendi, sed vitae bre-
vitatem, & accelerationem senectutis ac mortis.
Hoc praemisso.

Probatur primò conclusio ex Scriptura: dicitur
enim Sapient. 2. *Deus creavit hominem inex-
terminabilem* (id est immortalem) *sed invidia
diaboli mors intravit in mundum.* Et Eccli. 25. *A
muliere factum est initium peccati, & per illam
omnes morimur.* Idem saepe docet Apostolus in
Epist. ad Roman. nam cap. 5. ait: *Per unum ho-
minem peccatum intravit in mundum, & per pec-
catum mors.* Et cap. 6. *Stipendia peccati mors.* Et
cap. 8. *Corpus mortuum est propter peccatum.*

Probatur secundo ex SS. Patribus: Augusti-
nus enim lib. de peccato originali cap. 34. & se-
quentibus docet mortem, & alios defectus cor-
porales, *in nos venire de damnatione peccati.* Et
lib. 13. de civit. cap. 15. *Constat* (inquit) *inter
Christianos veraciter Catholicam tenentes fidem,
etiam ipsam nobis mortem corporis, non lege na-
turae, sed merito institutam esse peccati.* Item Li-
dorus in lib. etymolog. docet quod mors à mor-
dendo dicitur: quia cum primus parens fructum
vetitum momordit, per mortem mortem incur-
rit. Similia habet D. Julianus Archiep. Tolet.
lib. 1. de orig. mortis cap. 4. *Mors* (inquit) *à
morsu primi hominis est appellata: nam cum pri-
mus humani generis parens lignum vetitum per
inobedientiam contigit, per morsum mortem in-
currit.*

Probatur tertiò ex Tridentino sess. 5. decreto
de peccato origin. ubi expressè definitur pri-
mum parentem peccando, in se & in omnem
suam posteritatem, mortem vel necessitatem mori-
endi innoxisse. Idem prius fuerat definitum in
Millevitano can. 1. & in Arausicano 2. can. 2.

Denique suaderetur conclusio ratione: Licet
mors, morbi, & alia miseriae corporales natura-
liter contingant homini, utpote ex quatuor ele-
mentis, subindeque quatuor primis qualitatibus
contrariis inter se pugnantibus composito; quia
tamen iustitia originalis, perfecte subjiciens &
subordinans corpus animae, hos defectus impe-
diebat, non minus quam palus, qui navem in
medio flumine constitutam retinet, ne in mare
ad quod naturaliter tendit devolvatur: ideo si-
cuti qui palum auferret, causa esset per accidens,
& tanquam removens prohibens, descensus na-
vis in mare; ita & peccatum originale, quod
sustulit originalem iustitiam, est causa per acci-
dens mortis, & aliorum defectuum corporalium,
qui sunt media ad illam.

Ex quo patet solutio ad primum argumentum
in ratione dubitandi propositum: Esto enim con-
cedamus mortem, & alios defectus corporales
esse homini naturales ex parte corporis, ex qua-
tuor elementis composito, quia tamen per pec-
catum Adami jacturam fecimus illius doni gra-
tuiti, quod mortem arcebat, tale peccatum di-
citur causa mortis, & consequenter aliorum

defectum qui sunt media ad ipsam, si non per se, saltem per accidens, ut diximus. Unde in forma, concessa Majori, distinguo Minorem: quod naturaliter homini convenit, non est effectus aut pœna peccati, si non supponatur impeditum per gratiam, concedo Minorem: si impeditum supponatur, nego Minorem, & Consequentiam.

17. Ad secundum respondeo veram esse Majorem de causa per se, falsam autem de causa per accidens: peccatum verò originale, ut diximus, non est causa per se mortis, & aliorum defectuum corporalium, sed per accidens tantum, & tanquam removens prohibens: unde illo dimisso in baptismo, potest perseverare in homine necessitas moriendi, non restituta per illum originali iustitiâ, quantum ad effectum ejus secundarium, qui erat perfectè subjicere corpus animæ, illudque per talem subjectionem reddere impassibile & immortale.

18. Ad tertium similiter distinguo Majorem: causa aequalis aequalem producit effectum, si sit causa per se, concedo Majorem: si sit causa tantum per accidens, nego Majorem. Solutio est D. Thomæ hic art. 5. ad 1. ubi sic ait: *Dicendum quod aequalitas cause perse, causat aequalem effectum... sed aequalitas causa removens prohibens non ostendit aequalitatem effectuum: si quis enim aequali impulsu divellat columnas, non sequitur quod lapides superpositi aequaliter moveantur, sed ille velocius movebitur, qui gravior erit secundum proprietatem suæ naturæ cui relinquitur, remoto prohibente. Sic igitur remota originali iustitiâ, natura corporis humani relicta est sibi: & secundum hoc, juxta diversitatem naturalis complexionis, quorundam corpora pluribus defectibus subjacent, quorundam verò paucioribus, quamvis existente originali peccato aequali.*

ARTICVLVS III.

Quid si macula peccati, seu peccatum habituale personale?

S. I.

Premittuntur quæ apud omnes sunt certa, & referuntur sententiâ.

19. SUPPONO primò, ex peccato præterito relinqui quandam maculam in anima peccatoris, per quam habitualiter dicitur maculata, immunda, Deo invisa; &c. Ita colligitur ex Scriptura, in qua peccatum frequentissimè appellatur macula, immunditia, sordes, &c. Item justificatio, quæ homo transfertur à statu peccati, ablutio & mundatio dicitur, ut patet ex illo Ezechiel. 36. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Præterea, ut discurrit D. Thomas hic art. 1. macula in rebus spiritualibus dicitur ad similitudinem macule in rebus corporalibus. Sicut ergo corpus aliquod maculari dicitur, quando ex contactu & commixtione alterius, nativum amittit splendorem seu nitorem, ut vestis, cum inficitur luto vel oleo: ita anima maculam spiritualem contrahit, dum inordinato voluntatis affectu, qui est veluti quidam animæ tactus, creature adherens, perdit nitorem & splendorem, quem habet ex refulgentiâ divini

luminis, scilicet sapientiæ & gratiæ, per quam ab bonè & decenter agendum perficitur. Unde Augustinus (ab eodem S. Doctore opusc. 61. cap. 13. relatus) ait quod *anima media inter Deum & creaturas, conversione ad Deum illuminatur, melioratur, & perficitur: conversione ad creaturas obtenebratur, deterioratur, & corrumpitur.*

Hanc rationem confirmat & magis illustrat S. Doctor hic qu. 86. art. 1. resp. ad 2. ex differentia quæ inter intellectum & voluntatem reperitur: Nam *actio intellectus (inquit) perficitur secundum quod res intelligibiles sunt in intellectu per modum ipsius intellectus, & ideo intellectus ex eis non inficitur, sed magis perficitur. Sed actus voluntatis consistit in motu ad ipsas res, ita quod amorrei amara animam conglutinat: & ex hoc anima maculatur, quando inordinate inheret; secundum illud Osee 9. facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dilexerunt.*

Suppono secundò, hanc maculam remanere in homine, donec peccatum à qua causatur fuerit remissum, & infusa anima gratia justificans; ut patet ex illo Iosue 22. *Peccastis in Beelphegor, & usque in præsentem diem macula hujus sceleris in vobis permanet.*

Suppono tertio, maculam peccati mortalis, de qua solum agimus in præsentem, esse idem omnino quod peccatum habituale, & solo nomine distingui, quamvis inter hæc duo nomina unum altero magis vel minus rem explicet: in hoc enim quod est exprimere Dei offensam, adhuc per penitentiam non retrahatur, videtur antecellere hoc nomen, *peccatum habituale*: in hoc verò quod est significare turpitudinem & privationem nitore debiti subjecto, videtur quod hoc nomen, *macula*, excedit. Ratio hujus suppositionis evidens est: nam esse maculatum & immundum coram Deo (quod est effectus formalis macule) nihil aliud est, quàm esse peccatis coinquinatum, & esse Deo injuriosum & offensum; quod est effectus formalis peccati habitualis: ubi autem effectus formalis est idem, eadem debet esse forma vel quasi forma tribuens talem effectum. Unde Theologi his temporibus maculam peccati, & peccatum habituale, pro eodem indifferenter usurpant: apud antiquos verò complexum illud, *peccatum habituale*, non erat in usu (ideoque apud S. Thomam nusquam reperitur, nec Bergomenis in sua tabula aurea ejus mentionem facit) sed nomen peccati ad solum actuale vel originale restringebant, & quod nos peccatum habituale dicimus, illi non nisi peccati maculam appellabant.

Suppono ultimò, peccatum habituale aliud esse originale, quod per generationem transfunditur, & resultat in nobis ex peccato actuali Adami, quo Dei præceptum in paradiso terrestri violavit, de quo fusè egimus disputatione præcedenti: aliud personale, quod resultat ex peccato actuali à nobis commissio, & in nobis remanet, donec per contritionem & infusionem gratiæ auferatur: & de isto in præsentem disputamus, & inquirimus quid illud sit, sive in quo formaliter consistat?

Variè circa hoc opinantur Authores. Scotus in 4. dist. 14. qu. 1. asserit maculam peccati consistere in ordinatione passiva ad penam ut disconvenienti animæ, seu in relatione rationis resultante in anima, propter culpam commissam; quam dicit appellari maculam, reatum, & of-